

Մեր բոլոր հաւատարիմ հպատակներին աջակցել Մեզ ընտանիքի, ուսումնարանի և հասարակական կեանքի միջ հաստատելու բարոյական հիմունքները, որոնցով միայն, Միահեծան Իշխանութեան հովանու տակ, կարող են զարգանալ Ժողովրդի բարօրութիւնը և իւրաքանչիւրի վստահութիւնն իր իրաւունքների ամրութեան վերաբերութեամբ, Մենք հրամայում ենք Մեր մինիստրներին և առանձին մասերի գլխաւոր կառավարիչներին, որոնց իրաւասութեանը վերաբերում է այս, ներկայացնել Մեզ իրանց դիտողութիւնները Մեր ծրագրների կատարման կարգի մասին: Տէր Ամենակալը թող օրհնէ Մեր Արքայական աշխատանքը և թող օգնէ Մա Մեզ, հայրենիքի բոլոր հաւատարիմ զաւակներին սերտ միութեամբ, կատարել Մեր մտադրութիւնները պետական կարգը կատարելագործելու վերաբերութեամբ, սահմանելով տեղական կեանքի հաստատուն կալով, իրեն գլխաւոր պայման Մեր Պետութիւնը ծաղկեցնելու հաւատի, օրէնքի և իշխանութեան ամուր հիմքերի վրայ:

— Տրուած է Պետերբուրգում փետրուարի 26-րդ օրը, Քրիստոսի ծննդեան հազար ինն հարիւր երեքերորդ տարում, իսկ Մեր Բազաւորութեան իններորդ տարում:

Իսկականի վրայ Նորին Կայսերական Մեծութեան Սեպհական Անգլոֆ ստորագրուած է՝

ՆԻԿՈԼԱՅ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԲ

«ՔՐԻՍՏՈՍ ԵԱՐԵՄԻ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ»

Արդարութեան և սիրոյ յաղթանակի այս մեծ Տօնը ամեն մի քրիստոնեանի հաւատն է ամրացնում, յոյսն աւելացնում և սէր ներշնչում:

Բնութիւնը վարթելով ձմեռային մեռելութիւնից մարդկային հոգու վրայ աչքում է այն աստիճան, որ նա ուղղում է հոգեպէս նորոգուել լոյս է փնտրում և այդ լուսոյ մէջ ուղղում է արտացոլացնել իւր կենսունակութիւնն ու գործունէութիւնն՝ նուիրուած բարւոյ, բարոյականութեան և արդարութեան...

Եթէ անցեալի օրինակը ցոյց է տալիս մեզ, որ մեր յոյսերն երբեմն է չեն իրականանում, բայց և այնպէս հաւատ դէպի յոյսը, նորածնուելու իղձն և ապագայ կեանքում արդարութիւն և ճշմարտութիւն որոնելու ցանկութիւնն է, որ յարութիւն առնելով մեր սրտերում՝ մարդկային հոգւոյ ամենագեղաւոր հարստութիւնն է պարգեւում մեզ:

Որքան առատ է մեր սրտերում այդ հարստութիւնը, այն-

քան մեր աչքերում վեհ է երևում այն Տօնը, որ յիշեցնում է մեզ Աստուած-Որդւոյ Յարութիւնը, որի առաջ համայն մարդկութիւնը հաւասար է, ամենքը եղբարք են և ամենքը արժանի են նորա Սիրոյն, Որի վարդապետութիւնը օտորեցնում է մեզ ոչ թէ միայն յարգել ուրիշի անձնաւորութիւնն, այլ սիրել միմեանց՝ սիրել թշնամուն այնպէս, ինչպէս քեզ ես սիրում:

Քրիստոսի սիրոյ ահա այդ պատուէրն է, որ հարկադրում է մեզ մի բոլոր մոռանալ անձնական ատելութիւնն և ձեռք ձեռքի տուած ապրել միեւնոյն սիրով և ցանկութեամբ, միեւնոյն յոյսով և նպատակով... Սիրոյ վարդապետութեան այդ բարեմասնութիւններն են, որ պակասում են մեզ՝ բոլոր ազգերիս և առանձին հայերիս, որ լինելով մի շնչին ամբողջութիւն, աւելի մենք ենք կարօտ կեանքի այդ կարեւոր գործօններին, բարօրութեան այդ պատուական միջոցներին:

Մինչև որ Քրիստոսի այդ վարդապետութեան դաղափարը չը պիտի լինի ազգերի փոխադարձ յարաբերութիւնների հիմքը, մինչև որ այդ չը պիտի լինի նրանց գործունէութեան առաջնորդը,— նրանց մէջ չպիտի տիրէ խաղաղութիւն, որովհետև կեանքը կ'մնայ միեւնոյնը, գոյութիւն կունենան դարձեալ ծնշողն և ծնշողը, յաղթողն և յաղթուողը, կուշտն և բաղցածը.— մի խօսքով կ'մնան նոյն պայմաններն, որոնք առաջ են բերում փոխադարձ ատելութիւն, ստոր միջոցներ առաջաւոր լինելու և ճարահատեալ աշխատանք՝ անարդուած մարդկային պատիւը վերականգնելու համար:

Ժամանակակից կեանքը մեզ տալիս է այդ մրցման բազմաթիւ օրինակներ, պատկերներ՝ մարդկային արիւնով, արտասուքով և տանջանքներով լցուած և զոհերի անհաշուելի թիւ:

Ուշուրմ ենք հաւատալ, որ եթէ ոչ մենք, զոնէ մեր ապագայ սերունդը հնարաւորութիւն կունենայ տեսնել մարդկութեան միմեանց հետ ունեցած այդ դարաւոր ատելութեան վախճանը.— Քրիստոսի վարդապետութեան դաղափարի ցնծալի՝ յաղթանակը: Եւ ահա այդ իսկ պատճառով քրիստոնէութեան այս ՄեծՏօնի ամեն մի նոր յիշողութիւն մի անգին դանձ է մարդկային սրտի համար, մի լուսաւոր ճառագայթ է, որ մեզ նորոյժ, նոր քաջալերութիւն է տալիս մեր փշոտ ճանապարհը մաքրելու և մեր ապագայ սերնդի համար պատուաստել այն հողը, որի վրայ ցանկանում ենք ամուր կանգնած տեսնել նրան:

Սիրոյ յաղթանակը թող պարթեցնէ մեր սրտերը, թող վսեմացնէ մեր կոշտ զգացմունքները, թող մոռացնէ՝ ազգերի փոխադարձ յարաբերութիւնը պղտորող ցած դիտումները և կեանքի մեռելութիւնից յարութիւն առնելով՝ դիմենք միասին յառաջ դէպի յոյս՝ դէպի եղբայրսիրութիւն... և մաքուր սրտով միմեանց շնորհաւորելիս, պատասխանենք՝

«Օրհնեալ է Յարութիւն Քրիստոսի»:

Ղուկաս Բեմեհեմեան

Մոսկուա 6 Ապրիլ:

1903